

## ВПЛИВ СТРАТЕГІЇ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ НА РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Івашко С. О., Івашко В. О., Слободян Н. Г.

***Анотація.** Стаття розглядає вплив ефективності використання трудових ресурсів на результати діяльності підприємства, а саме – обсяги виробництва продукції. На матеріалах Прат «Обухівський молокозавод» визначені резерви зростання випуску продукції за рахунок покращення використання робочого часу та удосконалення системи організації праці.*

***Ключові слова:** трудові ресурси, результати діяльності, ефективність, продуктивність праці.*

**Вступ.** Продуктивне функціонування підприємства в значній мірі визначається забезпеченістю трудовими ресурсами та ефективністю їх використання. Для того, щоб ефективніше використовувати трудові ресурси на кожному підприємстві необхідно проводити економічний аналіз, визначати резерви підвищення продуктивності праці і залучати їх.

Одна з особливостей сучасної української ситуації полягає саме в тому, що стратегія керування персоналом, усе більше стає первинною і головною не стільки в силу логіки бажаного стратегічного розвитку, але все частіше як єдиний реально можливий стратегічний фактор.

**Методи досліджень.** Для вирішення завдання оцінки впливу стратегії трудових ресурсів на результати діяльності підприємства використано загальнонаукові методи дослідження: статистико-економічний, класифікації та типології, порівняльний та факторний, абстрактно-логічний. Інформаційними джерелами дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем управління трудовими ресурсами, статистична та фінансова звітність підприємства, періодичні видання.

**Результати та обговорення.** Проблемі вивчення використання трудових ресурсів та робочого часу присвячено праці відомих вітчизняних вчених-економістів: Д. П. Богині, О. А. Бугуцького, О. І. Здоровцова, І. І. Купалова, П. Т. Саблука, Л. О. Шепотько, О. В. Шкільова, К. І. Якуби та інших.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Стратегія управління персоналом — це підсистема стратегії організації, представлена у вигляді довгострокової програми конкретних дій по реалізації концепції використання і розвитку потенціалу персоналу організації з метою забезпечення її конкурентної переваги.

Стратегія керування людськими ресурсами повинна бути всеосяжною в значенні націлювання кадрового складу організації на досягнення цілей її довгострокового розвитку.

Стратегія керування персоналом, звичайно, повинна ретельно узгоджуватися зі всіма іншими спеціалізованими стратегіями організації. Крім

того, будучи однією з основних підсистем, що безпосередньо пов'язана з персоналом як головним ресурсом організації, стратегія використання і розвитку потенціалу персоналу повинна бути і найбільш органічною частиною корпоративної стратегії, тобто загальної стратегії розвитку організації в цілому [4].

На фактичних матеріалах ПрАТ «Обухівський молокозавод» визначимо напрямки підвищення ефективності використання трудових ресурсів.

Велике значення на ефективність використання трудових ресурсів має освітній рівень працівників. У 2009 році кількість працівників з повною вищою освітою становила 31 чоловік і з неповною або базовою вищою – 57, коли в 2010 році ці показники склали 40 і 43 чоловік відповідно. Як видно з даного аналізу у звітному році в порівнянні з базисним освітній рівень на ПрАТ «Обухівський молокозавод» змінився.

Так, у 2009 році повну вищу освіту мали 13,7% працівників та неповну або базову вищу мали 25,1%, в 2010 році – 17,2% та 18,5% працівників відповідно. Тобто 9 чоловік з неповною вищою освітою отримали закінчену вищу освіту і 5 звільнилися з підприємства. Підвищення освітнього рівня працівників є одним з резервів підвищення ефективності використання трудових ресурсів.

Аналіз показав, що переважна кількість працюючих як у базисному, так і у звітному році це працівники у віці 35-49 років. Питома вага цієї категорії у 2009 році становила 54,2%, у 2010 році – 52,4%. Трохи більше десяти відсотків займають працівники у віці 25-34 років. За досліджуваний період вікова структура трудових ресурсів покращилася за рахунок зростання кількості молоді.

Впливає на продуктивність праці нераціональне використання робочого часу. Виявлення резервів скорочення затрат часу повинно ґрунтуватись на ліквідації його втрат, які є значними при виконанні багатьох технологічних процесів [3]. Проведене нами дослідження показало, що у 2010 році скоротився невикористаний робочий час. Якщо у 2009 році рівень використання робочого часу складав 98,5%, то у 2010 році 97,0%, що на 1,5% більше рівня попереднього року. Більшість невідпрацьованого часу утворилася за рахунок тимчасової непрацездатності.

Залучення визначених резервів сприяє підвищенню продуктивності праці, що видно з даних наступної таблиці (табл.1).

Таблиця 1

Визначення суми продукції, недоотриманої у 2010 році за рахунок неповного використання робочого часу на ПрАТ «Обухівський молокозавод»

| Показники                                                                                                                        | Значення показників |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| 1                                                                                                                                | 2                   |
| 1. Вироблено продукції в порівнянних цінах в розрахунку на одного працюючого, тис. грн.<br>а) в т.ч. за одну людину-годину, грн. | 41540<br>86,9       |
| 2. Невідпрацьовано людину-годин<br>а) в т.ч. одним працівником                                                                   | 47082<br>197        |

| 1                                                                                | 2      |
|----------------------------------------------------------------------------------|--------|
| 3. Недоотримано продукції в розрахунку на одного працівника, тис. грн.           | 17,1   |
| 4. Недоотримано продукції всіма працівниками, зайнятими в виробництві, тис. грн. | 4091,4 |

Дослідження показало, що на ПрАТ «Обухівський молокозавод» у 2010 році невідпрацьовано 47082 люд.-год. Недоотримано продукції за рахунок неповного використання робочого часу на суму 4091,4 тис. грн., а в розрахунку на одного працівника 17,1 тис. грн. Тобто якби на ПрАТ «Обухівський молокозавод» робочий час використовувався на 100% підприємство додатково б отримало валової продукції на 4091,4 тис. грн., а продуктивність праці зросла б на 17,1 тис. грн.

Продуктивність праці — найважливіший показник ефективності промислового виробництва, а її підвищення — головний чинник економічного зростання.

В Україні зростання продуктивності праці можна досягати на основі швидкого технічного переозброєння праці та вдосконалення організації виробництва. Від рівня і динаміки продуктивності праці залежить більшість показників виробничо-господарської діяльності підприємств, об'єднань і галузей промисловості: випуск продукції, чисельність персоналу, фонд заробітної плати, прибуток тощо [4].

Визначимо зміну валового прибутку через зміну продуктивності праці, використовуючи показник випуску продукції.

$$\Delta \text{ВПр} = (\text{ВП}_{2010} - \text{ВП}_{2009}) * (1 - \text{Врп}_{2009}) \quad (1)$$

де  $\Delta \text{ВПр}$  — зміна валового прибутку за рахунок зміни випуску продукції;

ВП — випуск продукції в натуральних одиницях;

Врп — витрати на 1 грн. реалізованої продукції.

$$\Delta \text{ВПр} = (32984 - 33481) * (1 - 0,9) = -49,7 \text{ тис. грн.}$$

Отже, за рахунок зміни продуктивності праці валовий прибуток підприємства в 2010 році в порівнянні з 2009 роком знизився на 49,7 тис. грн.

Частка приросту випуску продукції за рахунок підвищення продуктивності праці визначається за такою формулою [1]:

$$\text{ВП} = 1 - (\text{Т}_{\text{пч}} : \text{Т}_{\text{пВп}}) * 100\% \quad (2)$$

де ВП — випуск продукції;

$\text{Т}_{\text{пч}}$  — темп приросту чисельності працюючих;

$\text{Т}_{\text{пВп}}$  — темп приросту випуску продукції.

$$\text{ВП}_{2010} = 1 - (2,6 / -6,25) * 100\% = 42,6 \text{ тис. грн}$$

Впливає на продуктивність праці її стимулювання. Оплати праці однієї люд.-год. у 2010 році склала 16,7 грн, що вище ніж в попередньому році на 3,7 грн.

Оплата праці за невідпрацьований час у 2010 році становила 786,3 тис. грн., що на 174,2 тис. грн. більше ніж в 2009 році.

У 2010 році було виплачено на ПрАТ «Обухівський молокозавод» за невідпрацьований час 786,3 тис. грн. Коефіцієнт співвідношення випуску продукції і фонду оплати праці дорівнював у 2010 році:

$$41540 / 6794 = 6,11$$

Звідси можливий додатковий обсяг випуску продукції за рахунок економії на оплаті невідпрацьованого часу:

$$(786,3 * 611\%) / 100\% = 4804,3 \text{ тис. грн.}$$

Узагальнимо резерви зростання випуску продукції в порівнянних цінах за рахунок повного використання робочого часу, підвищення продуктивності праці та перевитрат на оплаті праці (табл.2).

Таблиця 2

Узагальнення резервів зростання випуску продукції на ПрАТ  
«Обухівський молокозавод» у 2010 році

| Вид резерву                                   | Сума, тис. грн. |
|-----------------------------------------------|-----------------|
| За рахунок повного використання робочого часу | 4091,4          |
| За рахунок підвищення продуктивності праці    | 42,6            |
| За рахунок ліквідації втрат робочого часу     | 4804,3          |
| Разом                                         | 8938,3          |

Резерви збільшення випуску продукції в порівнянних цінах на ПрАТ «Обухівський молокозавод» у 2010 році склали 8938,3 тис. грн., в тому числі за рахунок повного використання робочого часу – 4091,4 тис. грн., за рахунок підвищення продуктивності праці – 42,6 тис. грн., за рахунок перевитрати оплати праці – 4804,3 тис. грн.

Залучення визначених резервів випуску продукції сприяє підвищенню ефективності використання трудових ресурсів.

**Висновки.** В результаті даного дослідження були визначені резерви збільшення обсягів виробництва за рахунок організації трудових ресурсів, які не потребують додаткових фінансових вкладень, залучення яких може сприяти збільшенню випуску продукції майже на 9 млн. грн.

#### Список використаної літератури:

1. Завіновська Г. Т. Економіка праці: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. - К.: КНЕУ, 2001.
2. Прокопенко І. Ф., Ганін В. І. Методика і методологія економічного аналізу: Навч. пос. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 430 с.
3. Крушельницька О.В., Мельничук Д.П. Управління персоналом: Навчальний посібник. Видання друге, перероблене й доповнене. – К., «Кондор». — 2005. – 308 с.
4. Чернелевський Л. М., Слободян Н. Г., Михайленко О. В. Аналіз діяльності підприємств та банківських установ: економічний, фінансово-інвестиційний, стратегічний: Підручник. – К.: “Хай-Тек Прес”, 2009.

*Авторська довідка*

1. Івашко Світлана Олександрівна, студент ОФПД 5-1; Національний університет харчових технологій, e-mail: skamik@list.ru.

2. Івашко Віта Олександрівна, студент ОФПД 5-1; Національний університет харчових технологій, e-mail: skamik@list.ru.

3. Слободян Наталія Геннадіївна, к.е.н., доцент; кафедра обліку і аудиту, Національний університет харчових технологій, e-mail: skamik@list.ru.

## **EFFECT OF STRATEGY LABOR ENTERPRISE PERFORMANCE**

**Ivashko S.A., Ivashko V.A., Slobodian N.H.**

*National University of food technologies, Kyiv, Ukraine*

*The article considers the impact of labor efficiency on the results of the company - namely, the volume of production. In materials PJS Company "Obukhov Milk" defined reserves increase production through better use of time and improving work organization.*

**Key words:** *human resources, performance, efficiency, productivity.*

## **ВЛИЯНИЕ СТРАТЕГИИ ТРУДОВЫХ РЕСУРСОВ НА РЕЗУЛЬТАТЫ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ**

**Ивашко С.А., Ивашко В.А., Слободян Н.Г.**

*Национальный университет пищевых технологий, г. Киев, Украина*

*Статья рассматривает влияние эффективности использования трудовых ресурсов на результаты деятельности предприятия, а именно - объемы производства продукции. На материалах ЧАО «Обуховский молокозавод» определены резервы роста выпуска продукции за счет улучшения использования рабочего времени и совершенствованию системы организации труда.*

**Ключевые слова:** *трудовые ресурсы, результаты деятельности, эффективность, производительность труда.*

Контактні данні для редколегії: Слободян Наталія Геннадіївна, тел. – 0442879837; e-mail: skamik@list.ru.